

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

LĒMUMS
Rīgā

2010.gada 8.aprīlī

Nr. E03-KREUD-24

**Par negodīgas komercprakses īstenošanu un naudas soda uzlikšanu
saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.¹³ panta trešo
daļu**

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktores vietniece Brigita Liepiņa,
piedaloties sabiedrības ar ierobežotu atbildību “OVV”,
juridiskā adrese: Alīses iela 6-70, Rīga,
vienotās reģistrācijas numurs: 40103253370,
(...)

izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par tālāk minēto.

SIA „OVV” (turpmāk – Sabiedrība), uzsākot laikraksta „Ogres Vēstis Visiem” (turpmāk – Laikraksts) izdošanu 2010.gada janvārī, ir izveidojusi tādu Laikraksta vizuālo noformējumu, kas atgādina 2009.gadā izdotā laikraksta „Ogres Vēstis” vizuālo noformējumu, kā arī Laikraksta pirmajā numurā sniedza informāciju par Laikrakstu „Kā redzat, pirmkārt, Jaunajā gadā laikrakstam pielaikots jauns mētelītis – cits vizuālais izskats”, tādējādi nepārprotami norādot, ka Laikraksts ir izdots arī iepriekš.

Laikraksta nosaukums atveidots šādi:

2009.gadā izdotā laikraksta „Ogres Vēstis” vizuālais noformējums izskatījās šādi:

Saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) 1.panta pirmās daļas 2.punktu komercprakse ir *darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam*. No minētā izriet, ka informācijas par Laikrakstu sniegšana, kā arī preces pieprasījuma veicināšanas darbības (vizuālā noformējuma radīšana) ir uzskatāmas par komercpraksi, jo tās ir darbības, kas ir tieši saistītas ar preces tirdzniecības veicināšanu patērētājiem.

Saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punktu, kas nosaka, ka *komercprakses īstenotājs - ražotājs, pakalpojuma sniedzējs vai pārdevējs, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros īsteno komercpraksi, kā arī jebkura cita persona, kas rīkojas ražotāja, pakalpojuma sniedzēja vai pārdevēja vārdā vai uzdevumā, ir komercprakses īstenotājs*, Sabiedrība ir uzskatāma par komercprakses īstenotāju.

PTAC norāda, ka Sabiedrības īstenoto komercpraksi PTAC vērtē no vidusmēra patērētāja uztveres viedokļa, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 („Negodīgas komercprakses direktīva”), un Eiropas Kopienų tiesas (turpmāk – EKT) praksē norādītos vidusmēra patērētāja kritērijus – patērētājs, kurš ir pietiekoši zinošs un labi informēts, kā arī pietiekoši vērtīgs un piesardzīgs (skat. Direktīvas preambulas 18.punkts; EKT C-112/99, 52.paragrāfs; C-44/01, 55.paragrāfs; C-356/04, 78.paragrāfs; C-381/05, 23.paragrāfs).

Saskaņā ar Negodīgas komercprakses direktīvas (2005/29/EK, 2005.gada 11.maijs) (turpmāk – Direktīva) preambulas 11.punktu ar šo direktīvu ir sasniedzama augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība, nosakot vienotu

vispārēju aizliegumu tādai negodīgai komercpraksi, kas kropļo patērētāju saimniecisko rīcību.

Minētās direktīvas 2.panta e) punkts nosaka, ka „*būtiski kropļot patērētāja saimniecisko rīcību*” nozīmē izmantot komercpraksi, lai būtiski mazinātu patērētāja spējas pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu, tādējādi liekot patērētājam pieņemt tādus lēmumus par darījuma veikšanu, kādus viņš citādi nebūtu pieņēmis. Savukārt 2.panta k) punkts nosaka, ka „*lēmums veikt darījumu*” ir jebkurš patērētāja pieņemts lēmums par to, vai, kā un pēc kādiem noteikumiem veikt pirkumu, vai veikt pilnus vai daļējus maksājumus, paturēt produktu vai no tā atbrīvoties, vai attiecībā uz to izmantot līgumtiesības, neatkarīgi no tā, vai patērētājs nolemj rīkoties vai no rīcības atturēties.

PTAC ieskatā Laikraksta vizuālais noformējums, to ierasti uzlūkojot, kā parasti rīkojas jebkura preses izdevuma pastāvīgie lasītāji, tirdzniecības vietā iepērkoties, pirmajā brīdī nav atšķirams no laikraksta „Ogres Vēstis” vizuālā noformējuma. Ja tomēr Laikraksta pirmo numuru iegādājies lasītājs pamana noformējuma atšķirību, par to, ka viņš lasa sev jau zināmo, iepriekšējā gadā lasīto laikrakstu, pārliecina frāze „Kā redzat, pirmkārt, Jaunajā gadā laikrakstam pielairots jauns mētelītis – cits vizuālais izskats”. No formālās loģikas viedokļa nav iespējams „jauns mētelītis”, ja nav bijis „vecā mētelīša”. Tādējādi Sabiedrība patērētājiem rada iespaidu, ka Laikraksts ir izdots arī iepriekš.

PTAC, iepazīstoties ar Sabiedrības vēstulē Nr.10, kas saņemta PTAC 04.03.2010., sniegto paskaidrojumu, ir konstatējis, ka Laikraksts nav laikraksts „Ogres Vēstis” jaunā vizuālā noformējumā, bet gan jauns preses izdevums.

PTAC secina, ka iepriekš minētās frāzes un vizuāli līdzīga dizaina izmantošanas Laikraksta pirmajā numurā mērķis ir bijis radīt iespaidu, ka Laikraksts ir jau tā pircējiem zināms izdevums, tādējādi nodrošinot laikraksta „Ogres Vēstis” lasītāju auditoriju Laikrakstam, kas parasti sākotnēji ir lielāka par jauna, nereklamēta un vēl neiepazīta preses izdevuma auditoriju.

NKAL 9.panta pirmās daļas 1.punktā norādīts, ka *komercpraksi uzskata par maldinošu, ja, ņemot vērā visus apstākļus, patērētājs tās ietekmē pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu viņš citādi nebūtu pieņēmis. Komercpraksi uzskata par maldinošu, ja tās ietvaros tiek sniegta nepatiesa informācija vai šī informācija jebkādā veidā, tostarp vispārējās pasniegšanas ziņā, maldina vai varētu maldināt vidusmēra patērētāju pat tad, ja faktiski ir pareiza.*

Ņemot vērā minēto, Sabiedrība ir īstenojusi tirdzniecību veicinošas darbības tā, lai radītu patērētājiem maldinošu iespaidu, ka Laikraksts ir laikraksts „Ogres Vēstis” jaunā vizuālā noformējumā, un ir īstenojusi maldinošu komercpraksi saskaņā ar NKAL 9.panta pirmās daļas 1.punktu, jo patērētāji pieņēma vai varēja pieņemt tādu lēmumu par Laikraksta iegādi, kādu nebūtu pieņēmuši, ja viņu rīcībā būtu patiesa informācija par to, ka Laikraksts ir jauns, iepriekš neizdots preses izdevums.

Saskaņā ar NKAL 4.panta otrās daļas 2.punktu komercprakse ir negodīga, ja tā ir maldinoša. Savukārt minētā panta pirmā daļa nosaka, ka negodīga komercprakse ir aizliegta.

Sabiedrība savā vēstulē Nr.10 norāda, ka Laikraksta dizains ir oriģināli izstrādāts autora darbs. PTAC norāda, ka konkrētajā lietā nav svarīgi izvērtēt Laikraksta dizaina oriģinalitāti, bet gan tā iespējamo līdzību ar citas preces noformējumu. Sabiedrība norāda, ka laikraksts „Ogres Vēstis” 2010.gadā vairs netiek izdots. PTAC norāda, ka tieši šo apstākli PTAC ņem vērā, izvērtējot Sabiedrības īstenoto komercpraksi, jo tieši tas varēja maldināt patērētājus par to, ka Laikraksts ir laikraksts „Ogres Vēstis” jaunā noformējumā.

Sabiedrība savā vēstulē norāda uz nepieciešamību veikt neatkarīgu ekspertīzi laikraksta vizuālajam noformējumam. PTAC norāda, ka saskaņā ar NKAL 14.panta pirmo daļu, *šā likuma ievērošanu atbilstoši savai kompetencei uzrauga Patērētāju tiesību aizsardzības centrs*. PTAC konkrētajā gadījumā ņem vērā Direktīvas preambulas 18.punktā noteikto, ka *Attiecīgo valstu tiesām un iestādēm būs jāizmanto pašu lemtspēja, lai noteiktu vidusmēra patērētāja tipisko reakciju katrā konkrētā gadījumā*.

23.03.2010. vēstulē Nr. 21-07/2380-I-12 PTAC informēja Sabiedrību par tās Administratīvā procesa likuma 62.pantā noteiktajām tiesībām izteikt viedokli un argumentus administratīvajā lietā. Līdz lietas izskatīšanai Sabiedrība savu viedokli PTAC nav izteikusi.

Lietas izskatīšanas laikā Sabiedrības pārstāvis informēja, ka mazumtirdzniecībā tiek piegādāti aptuveni 300-400 Laikraksta eksemplāri, no kuriem vidēji tiek pārdoti 100 eksemplāri. Laikraksta tirāža ir 3000 eksemplāri. Sabiedrība nepiekrīt PTAC viedoklim par īstenotu negodīgu komercpraksi, lūdz ņemt vērā Sabiedrības materiālo stāvokli, to, ka Sabiedrība ir jauns uzņēmums, kā arī ņemt vērā vidusmēra patērētāja uztveri. Sabiedrības pārstāvis lūdz piemērot administratīvajā lietā LAPK 21.pantā noteikto. Sabiedrība informē, ka tās rīcībā ir informācija, ka jaunus preses izdevumus pārdošanas apjoms pirmajās pārdošanas dienās ir lielāks par vidējo preses izdevumu pārdošanas apjomu.

NKAL 15.panta astotā daļa nosaka: *„Ja Uzraudzības iestāde atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem: 1) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām; 2) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi; 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama; 4) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu publicēt attiecīgajai komercpraktei atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norāda laboto informāciju, atsaucot negodīgo komercpraksi; 5) piemēro administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā”*.

Izvērtējot lietderības apsvērumus, proti, to, ar kāda veida lēmumu konkrētajā situācijā tiktu panākta vispārēja augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība ne tikai šobrīd, bet arī nākotnē, PTAC uzskata, ka Sabiedrībai nav

lietderīgi uzlikt kādu no NKAL 15.panta astotās daļas 1. – 4.punktā paredzētajiem tiesiskajiem pienākumiem, jo komercprakses iespējamā negatīvā ietekme jau ir neatgriezeniski notikusi. Ņemot vērā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 9.panta pirmo daļu, proti, ka Sabiedrība ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība, PTAC uzskata, ka, pamatojoties uz NKAL 15.panta astotās daļas 5.punktu, Sabiedrībai piemērojams ietekmēšanas līdzeklis par administratīvo pārkāpumu, piemērojot administratīvo sodu.

PTAC ieskatā ar administratīvā soda palīdzību Sabiedrība tiks motivēta savā turpmākajā komercdarbībā nepieļaut atkārtotu iepriekš minētā pārkāpuma izdarīšanu. Arī LAPK 1.panta pirmā daļa nosaka, ka *administratīvo pārkāpumu likumdošanas uzdevums ir aizsargāt sabiedrisko iekārtu, īpašumu, pilsoņu sociāli ekonomiskās, politiskās un personiskās tiesības un brīvības, kā arī komersantu, iestāžu un organizāciju tiesības un likumīgās intereses, noteikto pārvaldes kārtību, valsts un sabiedrisko kārtību, nostiprināt likumību, novērst tiesību pārkāpumus, audzināt pilsoņus likumu precīzas un stingras ievērošanas garā, ieaudzināt viņos cieņas pilnu attieksmi pret citu pilsoņu tiesībām, godu un pašcieņu, pret sadzīves noteikumiem, apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību sabiedrības priekšā*, un juridiskajā literatūrā pausts viedoklis, ka *soda kā piespiedu līdzekļa speciālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai administratīvā akta adresāts neizdarītu jaunus prettiesiskus nodarījumus. Soda ģenerālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai tos neizdarītu citas personas.* (Māris Baltais. Iestādes rīcības brīvība un lietderības apsvērumi. Jurista Vārds, Nr.18(373), 17.05.2005.). Vienlaikus PTAC ņem vērā, ka saskaņā ar LAPK 22.pantu administratīvā soda piemērošanas mērķis ir arī audzināt personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, lai tā ievērotu likumus.

Ņemot vērā, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas ir pamats lietvedības izbeigšanai, kā arī nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus tirgus dalībniekus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtotā, nepieciešams Sabiedrībai piemērot sodu par administratīvo pārkāpumu, par kuru sods ir paredzēts LAPK 166.¹³ panta trešajā daļā – *par negodīgu komercpraksi.*

LAPK 32.panta pirmā daļa nosaka, ka *sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem.* Saskaņā ar LAPK 166.¹³ panta trešo daļu *par negodīgu komercpraksi - uzliek naudas sodu juridiskajām personām - līdz desmittūkstoš latiem.*

Iestāde pārkāpēju ir tiesīga atbrīvot no administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 21.panta pirmās daļas noteikumiem tikai tādā gadījumā, ja izdarītais pārkāpums ir maznozīmīgs. Konkrētajā gadījumā no lietas materiāliem izriet, ka Sabiedrība ir pieļāvusi normatīvajiem aktiem neatbilstošas komercprakses īstenošanu, kas nav uzskatāma par maznozīmīgu pārkāpumu.

Lemjot par naudas soda piemērošanu, PTAC ņem vērā Administratīvā procesa likuma 5., 13.pantu un 66.panta pirmajā daļā minētos tiesību principus un lietderības apsvērumus, lai noteiktu lēmuma par personas sodīšanu piemērotību un atbilstību, konkrētajā gadījumā ievērojot samērību starp pie atbildības sauktā tirgus dalībnieka rīcību un tam uzliekamo ierobežojumu, kā arī patērētāju (visas sabiedrības) tiesiskās intereses, t.sk., tiesības saņemt normatīvajiem aktiem atbilstošu komercpraksi, un šo interešu aizskārumu, to, ka piemērojamām sankcijām jābūt efektīvām un no pārkāpuma atkārtšanās atturošām.

Izvērtējot administratīvās lietas materiālus, PTAC nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 33.panta noteikumiem mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu. PTAC nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 34.pantu pastiprinātu atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Izvērtējot iepriekš minētos apstākļus un Sabiedrības pārstāvja sniegto mutvārdu informāciju, izdarītā pārkāpuma raksturu, ņemot vērā atbildību mīkstinošo apstākļu un atbildību pastiprinošo apstākļu neesamību, Sabiedrības mantisko stāvokli, negodīgās komercprakses īstenošanas periodu, PTAC uzskata, ka par negodīgas komercprakses īstenošanu Sabiedrībai ir uzliekams naudas sods Ls 50,00 apmērā, kas ir uzskatāms par samērīgu naudas sodu.

Izvērtējot lietas materiālus un lietas izskatīšanā konstatētos apstākļus, pamatojoties uz LAPK 14.¹ pantu, 21.pantu, 23.panta pirmās daļas 2.punktu, 32.panta pirmo un otro daļu, 166.¹³ panta trešo daļu, 215.⁴ pantu, 274.pantu, 275.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 5.pantu, 6.pantu, 12.pantu, 13.pantu un 66.panta pirmo daļu, NKAL 1.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, 2.pantu, 4.panta pirmo daļu, 4.panta otrās daļas 2.punktu, 9.panta pirmās daļas 1.punktu, 15.panta astotās daļas 5. punktu,

n o l e m t s:

uzlikt

sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „OVV”,
juridiskā adrese: Alīses iela 6-70, Rīga,
vienotās reģistrācijas numurs: 40103253370,
naudas sodu Ls 50,00 (piecdesmit) apmērā.

(...)

Direktores vietniece (paraksts)

B.Liepiņa

(...)

IZRAKSTS PAREIZS